Ч. 120 (13.359). Львів, субота 13. травня 1933. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На розстайних дорогах...

Студентська молодь і недільна маніфестація.

Львів, 11. травня 1933.

Коли пишемо про величезний успіх організаторів та учасників свята У. М. Х. і про величезну невдачу всіх опозиціоністів, то в першому випадку можемо відчувати оправдану радість і захоплення, однак у тому другому випадку не бачимо причин до злорадства. Не маємо на увазі соціялістичного табору, який з природи річе до всіх релігійних справ ставиться байдуже; зрештою, як це ми вже недавно обективно зазначили, у даному випадку український соціялістичний табор (поза злобними нотатками у „Гром. Голосі") віднісся до того свята постільки льояльно, що активно проти нього не агітував. Що торкається комуністів, то — очевидно — з найбільшим вдоволенням ствердиуємо їх повний провал: недільна маніфестація доказала пророчисто, що спроби розсаджувати українське галицьке село організаціями „комсомолу" чи „безбожників" (косівський повіт) належать до минувшини та взагалі на галицькому терені, на якому Церква має національний характер, а церковні справи тісно звязані з громадськими,— є згори засуджені на смерть. Зате щодо найповажнішої групи, яка відразу протиставилася ідеї свята і не лише сама збойкотувала його, але всю енергію зужила на агітацію проти нього, то — щиро признаємо — тішитися компромітацією тої групи не маємо чого.

Бо цією групою була поважна частина української академічної молоді. І коли проблема молоді є великою народньою суспільною проблемою, то й останнього виступу молоді не можна розглядати у площині „ми" і „вони". Можна виходити лише з такого заложення, що „їх" успіх є „нашим" успіхом і їх поразка є поразкою нашою — поразкою усього українського національного табору й усього народу. Момент, в якому частина студентської молоді розходиться і в практичній роботі і в самому підході до неї з народом — цей момент надто трагічний, щоби радіти з факту, що молодь опиняється **поза бортом національно-громадського життя.**

Не до веселих, а до найсумніших рефлексій понукує недільне спостереження, якто нинішня українська студентська молодь сама себе елімінує з загально-національних здвигів, з масових акцій. Передусім не можна замикати очей на втрати, які несе кожна така акція через брак співпраці студентського активу. При найбільшому захопленні недільною маніфестацією 100-тисячної української маси, ми не можемо забувати, що та маніфестація безперечно виглядала би ще де-де краще, колиб не відбувалася поза і без студентської молоді. Наскільки глибше вражіння і наскільки більше загальне значіння мав би недільний величавий похід, колиб він дав перегляд не лише сільської молоді, але і здисциплінованих молодих інтелігентських українських студентських рядів! Не сумніваємося теж, що й організаційна сторінка свята, хоч як зразкова, все ж виглядала би ще краще, колиб напр. кадр впорядчиків не мусів обмежитися лише до членів Т-ва „Основи" та питомців Духовної Академії.

Далеко глибше сягає питання: на чому полягає те страшне непорозуміння, через яке українські студенти на такій маніфестації, як недільна, опинилися „неприсутніми"?! Не будемо сягати до нетрів історичних, соціольоґічних, економічно-політичних і психольоґічних причин, які всі разом складаються на нинішню траґедію української молоді. Звернемо увагу тільки на одну характеристичну рису, яка тяжить на всіх останніх виступах нашої націоналістичної молоді: цією рисою є повна незорієнтованість і непоінформованість націоналістичних студентів (навіть найкращих і найідейніших одиниць) щодо істнуючих в українському політичному таборі течій, щодо громадянських настроїв, щодо фактів і поодиноких громадян. Вже від яких двох літ учасники ріжних зїздів і зборів мають нагоду перевірити, що таке творить зміст промов студентських делеґатів: вони ніколи не торкаються суті справи, яка є на черзі нарад, тільки постійно виступають з відірваними закидами, які показуються — наскрізь уроєними. Вони виступають теж проти осіб, абсолютно не орієнтуючись щодо їхньої минулої та сучасної праці і їхнього справжнього обличчя. Ось так нпр. на останньому Зїзді „Рідної Школи" ні одного з кількох промовців-студентів не зацікавила справа, як українське приватне шкільництво має плисти поміж Сциллою старих і нових шкільних законів та Харибдою небезпеки повної ліквідації; ніхто з них не критикував рідно-шкільної політики з погляду націоналістичної ідеольоґії, ніхто теж не висував та не боронив націоналістичних тез української шкільної політики. Зате сипались дрібні, маленькі інвективи, здебільша персонального характеру. Найбільше енергії на тому Зїзді витратили націоналістичні студенти на боротьбу проти одного чільного рідно-шкільного діяча, закидаючи йому м. і. „непопулярність". Звідки вони взяли той закид — Господь знає. Фактом лише є, що той сам діяч, як голова Ділового Комітету свята У. М. Х., що своїм підписом скріплював усі його поклики й вказівки та ніс на собі львину частину праці й відповідальности за свято, доказав в неділю наочно вартість легкодушних закидів. Другий приклад, звязаний з недільною наукою: „Луги". Скільки чорнила, скільки захриплих від обурення тонів, скільки дорогої енергії пішло в останніх місяцях на дискредитування тої організації, на зогиджування самої назви „Луг". І здавалося кожному націоналістичному студентові, що ця назва справді вже в очах мас похоронена. Аж ось, коли в неділю йшов відділ луговиків („Луг", як окрема організація, не брав зрештою у маніфестації участи), то на просторі від площі Сокола-Батька до св. Юра розлягалися спонтанічні оплески. І коли вже в останній хвилині ціла маніфестація могла заломитися через шалений натовп на пл. св. Юра, через яку мала йти дефіляда, — відділ луговиків просто миттю завів прегарний лад і порядок та втримав його до самого кінця свята, стрічаючи в многотисячних масах народу безоглядний послух і признання...

Все це доказує, що проводирі націоналістичної молоді живуть **відірвані від громадського життя,** а перебуваючи вічно у сфері теоретизування, цілковито затратили вже почуття дійсности. Вони затратили почуття інших громадських сил і сил власних, а пориваючись на такі імпрези, як бойкот свята У. М. Х., документно компромітують себе в очах цілого народу — і до тої компромітації тягнуть за собою незорієнтовані ряди цілої високошкільної молоді.

Чимало причиняються до тої поразки **методи,** вживані націоналістичною молодю. Ширення брехливих вісток, залякування і погрожування стало вже системою. Отже нпр. про свято У. М. Х. націоналістичні студенти не стидалися розпускати такі вістки, що це — мовляв — уґодовецька імпреза, що у Львові відбудеться урочиста присяга на вірність Польщі, що це буде інавґурація нової католицької партії, що дефіляду прийматиме польський епископат, що врешті паломникам грозять ріжні катастрофи, репресії та побої... Авторам таких сплетень, визнавцям тези „ціль освячує засоби", видається, що такі методи справді запевняють доразовий успіх та промощують шлях до закріплення власного авторитету. На ділі ефект такий, що маси, маючи природний здоровий інстинкт, раз і другий перевіривши вартість кирині, ніколи на ії вудку не підуть та завжди здезавують брехню.

Однак це мала потіха. Бо молодь — це не є якась одна партія, стан чи навіть верства. Це кадр будучих керманичів народу, будучих проводирів усіх істнуючих установ і організацій, це недалекі спадкоємці всього національного дорібку. Коли ці молоді люди нині тратять ґрунт у народі, коли вони нині дискредитують себе в очах мас, коли їх маси викидають поза борт організованих маніфестаційних виступів, то в цьому криється небезпека найбільшої траґедії, яка може колись ждати націю: що маси взагалі можуть опинитися без інтеліґентського активу, **без проводирів,** що не матимуть громадської підготовки та з молодечих літ привикли йти — проти народу...

Недільна маніфестація поставила молодь на розстайних дорогах. Хайже ця молодь вибере той напрям, який вказали їй у неділю народні маси!

Явна і тайна диплоьматія...

(Мирні декларації Берліна і Варшави. — Продовження німецько-радянського договору. — Гітлерівський емісар у Льондоні. — Дві концепції: українсько-білоруська федерація та „одеський коридор" для Польщі).

Недавно одна з поважніших французьких газет написала, що німці згинуть, якщо не признають своїх помилок. Геополітичне положення Німеччини є того роду, що їй залишається для економічної експанзії **тільки Польща і Радянщина.** На заході Франція і на півночі Анґлія — це ринки для німців майже зовсім зачинені. Через те, якщо Німеччина хоче жити, працювати і продавати, мусить у згоді жити з державами східної Европи.

І Німеччина признала свої помилки. Останні дні принесли **дві важні події:** Берлін обмінявся з Варшавою мирними заявами і той сам Берлін продовжив свій договір з Москвою з 24. квітня 1926.

Розмови, які відбулись поміж Гітлером і польським амбасадором Висоцьким з одної сторони і поміж мін. Беком і нім. послом ф. Мольтке з другої, — стали політичною подією першорядного значіння. Двостороння декларація про респектування міжнародніх договорів — це вже не розмови гр. Шембека з фон Нойратом, які відбулись кілька місяців тому у Берліні і які не зобовязували обі сторони до нічого. В обставинах німецької національної революції так міцно розігрілись оба кітли, польський і німецький, що було вже конечністю відчинити охоронний вентиль і випустити дещо пари з тих кітлів.

Так само напруження, що запанувало поміж Німеччиною і Рад. Союзом після побіди гітлеризму не було на руку ні одній ні другій стороні. Довголітні господарські взаємини мають неабияке значіння і не так легко з них резиґнувати. В протоколі, яким тепер обмінялись у Мо-

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie S. O. W. Medyński jako Przewodniczący, S. O. M. Młynarski i Dr. J. Locker jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 110 czasopisma pt. „Diło" z daty Lwów dnia 3. 5. 1933 do Sygn. VI 1 Pr. 191/33 na posiedzeniu niejawnem w dniu 8. maja 1933 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 1. 5 1933 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Diło" Nr. 110 z daty Lwów dnia 3. 5. 1933 zawierającego w artykule „I roby tut swiato" od słów „A z prowincji" do końca artykułu znamiona wyst. z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 ok. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. 12. 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 r., zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu przez szerzenie nieprawdziwych wiadomości w związku z nadchodzącem świętem Ukraińska Młodzież Chrystusowi zaniepokoić opinię publiczną. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący Medyński w. r. Protokuł. Turkiewicz w. r. Za zgodność Janowicz st. sekretarz.

скві Літвінов і фон Дірксен, висказують оба уряди **бажання затримати** дотеперішні приязні взаємини, продовжувати співпрацю, яка лежить в інтересі обох країн і заразом причинитись до загального миру.

Після початкових ексклюзивних націонал-соціялістичних виступів Німеччина цими двома актами започаткувала новий період загравичної політики. Початкова запальчивість націонал-соціялістів, за яку навіть відданий гітлерівцям провідний орган фашизму „Попольо д Італія" уважав за відповідне зробити деякі докори берлінському союзникові, спричинила Німеччині чималі трудноші. Нема сумніву, що мобілізація всіх жидівських та соціялістичних сил у широкому світі у протинімецькій кампанії вплинула дещо на світову опінію некорисно для німців. Тому німецька дипльоматія повела тепер протинаступ, щоби видістатись із того кола ворожої пропаганди.

Разом із згаданими двома подіями на сході неабияку вагу має також подорож фактичного шефа німецької загр. політики Розенберга до Льондону. Для нас цікаве те, що (якщо вірити соціялістичному, ворожому Гітлерові „Дейлі Геральдові) Розенберг мав там перед англійськими політиками представити **плян заміни данціґського коридору на Одесу,** себто передачі Польщі в нагороду за втрату балтійського побережа в корнсть німців Одеси разом з коридором на півдні. Хоч ця вістка мало правдоподібна, всеж треба зазначити цікавий факт, що гітлеризмові приписують цілком протилежні собі закордонно-політичні цілі. І так з одної сторони Гітлер хоче нібито творити на сході самостійну українську державу. Особливо польська і московська преса, безпосередньо зацікавлена в українській справі, просто вказувала на джерело такої концепції у гітлерівському штабі. У Радянщині почався навіть після приходу Гітлера до влади **зміцнений протиукраїнський курс.** Навіть тепер московська „Правда", обмірковуючи поїздку Розенберга до Льондону, згадує його концепцію створення **білорусько-української федеративної держави** і взиває міродатні більшовицькі чинники до сторожкости з уваги на протирадянські настрої консервативних англійських кругів. Місія Розенберга — мовляв — може вдатися. Знову „Ізвестія" пишуть, що замирення німців із поляками є новим кроком до створення **протирадянської коаліції** і що змонтування цієї коаліції хоче віддати Гітлер в руки фон Папена.

Разом із тим усе частіше приписує преса гітлерівцям авторство концепції, про яку ми вище згадали, а саме **„Одеса за Поморя!"** Річ ясна, що годі поважно говорити про прилучення до Польщі великої частини Правобережної України, як „коридору" до Чорного Моря! Мабуть теж мало хто з поляків злакомився би на такий „подарунок".

Не є виключене, що Розенберг справді в тій чи іншій формі порушив у Льондоні й українську проблему, як найважнішу складову частину проблеми Сходу Европи. Миж, українці, до всіх ґазетних поголосок мусимо ставитись надзвичайно обережно та не віддаватись настроям ані надто великого захоплення ані обурення. Бо часи вже такі, що рішати про нас — без нас таки ніхто вже нині не зможе.

В. Север.

Новий польський кабінет.

На внесення нового прем'єра Януша Єнджеєвича президент республики іменував 10. ц. м. посла Бронислава Перацького міністром внутрішніх справ, Йосифа Бека мін. закордонних справ, марш. Йосифа Пілсудського мін. військових справ, проф. Влад. Завадзького мін. скарбу, Чеслава Міхаловського мін. справедливости, д-ра Брон. Наконечнікова-Клюковського мін. земельних справ, ґенерала д-ра Ферд. Зажицького мін. промислу й торговлі, інж. Мих. Буткевича мін. комунікації, д-ра Стеф. Губіцького мін. суспільної опіки, інж. Ем. Калінського мін. почт і телеграфів

Більшовики проти ревізіоністів.

Як повідомляють з Москви, „Правда" принесла статтю Карла Радка, спрямовану проти ревізії версайського трактату. Ревізіоністичний рух піддержують фашистівські уряди, що ведучи імперіялістичну політику, пруть до війни всупереч інтересам пролетаріяту. Стаття Радка вказує, що Радянщина не хоче зміни теперішнього европейського порядку аж до вибуху світової революції.

Гострий присуд на комуністів.

ПАРИЖ, 11. V. ПАТ. В Сеґоні в Індокитаї оголошено присуд у процесі 110 комуністів. Вісьмох із них засуджено на смерть, 10 на досмертні тяжкі роботи, 10 на видалення з краю, а 77 на тяжку вязницю від 5 до 20 років. Тільки 11 виправдано.

Отже формальна війна.

АСУНЦІОН, 11. V. ПАТ. Параґвайський уряд виповів сьогодні війну Болівії. Виповідження війни стоїть у звязку з конфліктом за Ґран-Чако, задля якого ведеться вже від довшого часу війна без виповідження.

Конґрес робітничого фронту.

БЕРЛІН, 11. V. ПАТ. В будинку пруського сойму в Берліні розпочався 10. ц. м. конґрес т. зв. німецького робітничого фронту, скликаний націонал-соціялістичною партією під протекторатом Гітлера. В конґресі взяло участь 500 делеґатів робітничих організацій і націонал-соціялістичних професійних груп. Прибули теж члени уряду, намісники, прем'єри союзних країв, вищі старшини Райхсвери, дипльоматичний корпус, команданти штурмівок і Штальгельму. Президента Гінденбурґа заступав державний секретар Майснер.

Після відкриття конґресу канцлер Гітлер виголосив промову виступаючи проти тези, що кріза німецького господарства є наслідком світової крізи. Німецьке громадянство мусить розпочати боротьбу за оздоровлення господарського життя у своїй державі. Німецька кріза виявляється між іншим в анормальнім антаґонізмі між капіталом і працею. Марксизм використав цей антаґонізм для власних політичних цілей, проповідуючи гасла клясової боротьби і ґенерального страйку. Опісля промовець заатакував гостро соціял-демократів за розбивання національної солідарности. Одначе переможна національна революція не покористувалася правом реваншу. Якби ми хотіли це вчинити, мусіли би вигубити тисячі людей. Говорячи про програму господарської відбудови Німеччини, Гітлер підкреслив, що першою умовиною успіху мусить бути створення уряду, що має авторитет і є незалежний від ніякої суспільної групи. Націонал-соціялісти протиставляють клясовій боротьбі і диктатурі одної кляси диктатуру всього народу. Найбільшою моєю гордістю буде, закінчив Гітлер, коли на старости літ зможу сказати, що я виборов німецького робітника для держави.

—o—

З Ґандієм погано.

ЛЬОНДОН, 11. V. ПАТ. Вже після трьох днів голодівки Ґанді почувається таким знесиленим, що не може ходити і треба носити його на ношах. На думку лікарів неможливе, щоби Ґанді міг залишитися при житті після 3-тижневої голодівки.

ПУНА, 11. V. ПАТ. Ґанді занедужав на жовтачку. Останню ніч провів дуже погано.

—o—

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. ТРАВНЯ 1933.

ДЖОВАНІ ПАПІНІ. 2)

Відвідини у Леніна.

(З книжки „Ґоґ".)

(Докінчення.)

— Люди, пане Ґоґ, казав Ленін, це боягузи-дикуни, що ними повинен правити саме такий самий безшабашний дикун як я. Все інше — тільки пустомельщина: література, фільософія та інші такі нісенітниці для вжитку дурнів. А тому, що дикуни нагадують злочинців, остаточним ідеалом кожного уряду повинно бути перетворити уряд на щось у роді ґалер. Стара царська каторга це останнє слово політичної мудрости. Коли ви призадумаєтесь, самі признаєте, що вязничне життя найкраще відповідало би пересічній масі людей. Утративши свободу, позбуваються вони риска і клопотів звязаних із відповідальністю, попадають у такі умовини життя, де не можуть робити нічого злого. Як тільки людина перейде через поріг вязниці, починає поневолі вести невинне життя. Крім цього не має журби, ні клопотів, бо є хтось, що думає і наказує за неї: працює тілесно, але відпочиває духово. Знає теж, що кожного дня матиме свою пайку і місце на сон, навіть, коли й не буде працювати і занедужає, ще й омине клопотів вільної людини, яка мусить щоранку дбати за хліб і щовечора за нічліг. Моя мрія — перемінити Росію в одну величезну карну установу... і не думайте, що говорю це з еґоїзму, адже при такій системі найбільшими рабами стануть начальники вязниць і вязничні сторожі.

Ленін на хвилину замовк і почав придивлятись рисункові, що лежав перед ним. Цей рисунок, мав я вражіння, зображував палату, наче вежу, з безліччю округлих вікон.

Я зважився спитати:

— А селяни?

— Ненавиджу селян — відповів Володимир Ілліч, зшиливши з відразою уста — ненавиджу мужика, що його виідеалізував той задурений у західнім боввані перегнилий Турґенєв і той лицемір, навернений фавн, Толстой. Мужики це представники того, чого стерпіти не можу: минувшини, віри, єресі, релігійного божевілля та ручної праці. Потураю їм і гладжу їх, але ненавиджу. Я хотів би, щоби вимерли всі до одного. Один електротехнік варт для мене більш як сто тисяч мужиків.

„Дійдемо до того, маю надію, що будемо годуватись стравою, яку за кілька хвилин витворять машини наших хемічних фабрик і нарешті зможемо знищити мужицьку масу, що взагалі стане зайва. Мужики мусять стати робітниками або здохнути. Життя на лоні природи це передісторичний сором.

„Мусите затямити собі, що більшовизм уявляє собою потрійну війну: війну наукових варварів з інтелектуальною гниллю, війну Сходу зі Заходом і війну міста зі селом. У тих війнах не будемо церемонитись щодо роду зброї. Індивідуум це предмет, що мусить згинути. Це вигадка лінюхів, греків і тих фантастів — германів. Хто стане проти нас, того відріжемо як зайвий прищ. Кров — найкращий навіз, залишений нам природою.

„Не гадайте, що я жорстокий. Усі ті шибениці та розстріли з мого чказу томлять мене. Ненавиджу жертв, передовсім тому, що приневолюють мене вбивати. Але інакше робити не можу. Мрію про те, щоби стати ґенеральним директором зразкової вязниці, спокійних і добре зорґанізованих ґалер. А проте існують, як в усіх вязницях, одиниці неслухняні, неспокійні, що нездужають дурною тугою за якоюсь старою ідеольоґією та самовбийчою мітольоґією. Їх усіх треба позбутись. Не можу дозволити, щоби кілька тисяч недужих нищило майбутнє щастя міліонів. Коротко: у давнину кровопуск був зовсім добрим лікуванням для тіла. Є деяка насолода у почутті, що стаємо панами життя і смерти. Від коли вбили старого бога — не знаю, у Франції чи у Німеччині — людина залишила собі деякі інші роди вдоволення. Я, щоправда, тільки льокальний бог, між Европою і Азією, але можу дозволити собі на деякі дрібні примхи. Існують деякі приємності, що їх тайна загинула після занепаду поганства. Людські жертви мали в собі дещо доброго: були вони глибоким символом, вищою наукою, здоровим бенкетом. А я, замісць гимнів своїм вірним, чую, як до мене пливуть зойки вязнів і конаючих і запевняю вас, що я не віддав би тієї музики за девяту симфонію Бетовена. Це пісня, що віщує близьке щастя".

Нараз здавалось мені, що зівяле та трупове лице Леніна похилилось наперед, щоби послухати тої тихої та святочної музики, яку тільки він міг чути. Ввійшла пані Крупська, щоби мені сказати, що її чоловік — утомлений і потребує відпочати. Я негайно відійшов.

Я витратив 20.000 долярів, щоби побачити цю людину і не мав я вражіння, що я їх розтратив.

Переклав м. D.

Нові заходи в напрямі порозуміння чотирьох держав.

Більшовики та інші противники політичної перебудови Европи за скоро поховали пакт чотирьох держав. Заходи для його здійснення йдуть далі. Почин нових переговорів виходить з Риму. Кореспондент „Журналь де Женев" повідомляє з Парижа, що там чекають нової італійської ініціятиви, гадають, що її сформулують відповідно до поглядів висловлених Даляді на перший проєкт пакту чотирьох. Нова італійська пропозиція буде вредагована в дусі Союзу Народів і має на меті не безпосередній перегляд та зміну мирових договорів, а лише переговори на цю тему.

Як приймуть у Парижі нову ініціятиву Італії, досі невідомо, у всякім разі варт зазначити, що Поль Бонкур промовляв у сенаті на адресу Італії дуже сердечно: „Чим більш непокоїть нас Німеччина, тим міцніше буду боронити ідеї, що мусимо втримати Італію в колі західних держав". Це не дуже відповідало духові порозуміння чотирьох держав і може мало на меті охолодити італійсько-німецькі відносини. А з другого боку виглядає так, що нова акція Італії йде в порозумінні з Берліном. Те, що має сказати Мусоліні в Парижі, дуже подібне до того, що Гітлер говорить на адресу Варшави. „Німецька Дипльоматична Кореспонденція" заявляє між іншим: „...Німеччина свідома того, що територіяльні рішення мирових договорів, навіть ті, що викликали тяжкі відносини, не можна змінити з одного дня на другий. Мирно переведена ревізія, договорів, яку признають щораз необхіднішою в міжнародніх колах, це леґальне жадання, основане у статуті Союзу Народів, але це завдання обчислене на довший час.

У французькім сенаті звернули увагу на те, що противенства між порозумінням великих держав та Малою Антантою, з її славянськими державами, відновляє всеславянську передвоєнну політику Росії. Це не дуже бажане для Франції.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

З побуту Розенберга в Льондоні.

На основі повідомлень льондонської преси німецький делеґат Розенберґ заявив міністрові Саймонові, що Німеччина не думає припинити фабрикації тяжкої офензивної зброї, доки інші держави будуть користуватися такою зброєю. Коли Саймон зробив докір Німеччині з приводу протижидівської кампанії, Розенберґ заявив, що це внутрішня німецька справа, до якої ніяка чужа держава не може мішатися.

Частина льондонської преси негодує з того, що Розенберґ зложив вінок зі свастикою під памятником „незнаного вояка", зазначуючи, що вояки полягли в боротьбі з тим націоналізмом, який проповідують тепер гітлерівські провідники.

ЛЬОНДОН, 11. V. ПАТ. Невідомий чоловік знищив вінок, зложений Розенберґом на могилі „незнаного вояка" і відтяв ленту зі свастикою. Опісля відїхав самоходом у сторону вестмінстерської катедри.

Палять жидівські книжки.

БЕРЛІН, 11. V. ПАТ. В середу коло півночі на оперовій площі в Берліні спалили першу партію книжок жидівських авторів, що найшлися на чорній листі націонал-соціялістичної партії. Довкола площі, освітленої рефлекторами, зібралася велика юрба людей. Спалили коло 20.000 книжок. До зібраних промовив міністр пропаганди Ґебельс, який зазначив, що кінчиться доба жидівського інтелектуалізму. Сьогоднішня маніфестація означує упадок духових основ листопадової республики, а завтра з тих розвалин має піднятися дух національного соціялізму. Подібно палили книжки в багатьох пр[illegible]ціональних містах.

Перед загостренням гіндуського руху.

ВІДЕНЬ, 11. V. ПАТ. Провідники гіндусів Босе і Патель, що тут перебувають, вислали телеґрафічну відозву до гіндуського народу, в якій заявляють: Події останніх 13 років виказали, що політична боротьба, яка вимагає максімум жертвенности і терпінь з нашого боку та мінімум терпінь з боку наших противників, не доведе до ніякого успіху. Припинення Ґандієм пасивного опору свідчить, що дотеперішні методи завели. Відозва заявляє дальше, що треба виладити нову програму конґресу й передати провід руху людям більше радикальним.

Конфіската майна соц.-дем. партії.

БЕРЛІН, 11. V. ПАТ. У звязку з конфіскатою маєтку соціял-демократичної партії і Райхсбанеру агенція Вольфа комунікує урядово, що влада хоче тим способом забезпечити фінансові претенсії, що повстали з приводу субвенцій, які клясові робітничі союзи давали соціял-демократичним організаціям на політичну боротьбу. В найближчому часі прокураторська влада розпічне карне доходження проти Ляйпарта, голови клясових робітничих союзів.

Бійка на віденській політехниці.

З Відня повідомляють, що 10. ц. м. прийшло до кривавої бучі на тамошній політехніці. Студенти гітлерівці кинулися на студентів соціялістів і жидів, що належали до Гаймвери і чотирьох побили до крови. З багатьох здерли вбрання. Сторожа усунула авантурників з будинку. Міністр освіти Рінтелен відбув конференцію з державним секретарем у справі вжиття поліції на вищих школах.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. ТРАВНЯ 1933.

М. АНДРУСЯК. 2)

Весна народів і галицькі українці.

(Докінчення).

Дня 2. травня 1848 р. відбулися установчі збори першої галицько-української політичної організації — „Головної Руської Ради" у Львові. Протягом трьох літ (1848—51) стояла „Г. Р. Рада" на сторожі прав українського народу, домагаючися між іншим автономії для української Галичини, Буковини й Закарпаття, зєднаних в один коронний край. Звязок із народом в краю удержувала „Гол. Р. Рада" за посередництвом окружних та деканальних рад.

Селянство, хоч було здебільшого неграмотне, все таки завдяки невсипущій освідомній праці горстки патріотів, зрозуміло вагу змагань „Гол. Р. Ради". Всі селяни разом із національно свідомою інтелігенцією підписували петицію до австрійського уряду, щоб поділив Галичину на українську й мазурську.

Для вдержання порядку в краю та забезпеки українських національних інтересів організувалися по містах „руські національні гвардії", а по селах „народні сторожі". На галицько-українському пограниччі зорганізували наші карпатські селяни військові відділи для самооборони перед мадярськими бандами. Крім того виставили галицькі українці баталіон стрільців-добровольців, що в осени 1848 р. відійшов зі Львова на постій до Кошиць. „Гол. Руська Рада" задумала сформувати цілий український полк. Та її заходам перешкодив тодішній галицький намісник гр. Агенор Голуховський. Він переконав австрійський уряд, що для вдержання миру з Росією та Галичини при Австрії не треба підпомагати національних змагань галицьких українців, бо вони йдуть до злуки всіх українських племен в одну державу зі столицею в Києві. [illegible] української іреденти, австрійська військова влада розвязала в січні 1850 р. й український стрілецький баталіон після його повороту з Угорщини.

Не без підстав остерігав Голуховський віденський уряд, бо хоча „Гол. Р. Рада" зайняла льояльне становище до Австрії, то все таки не вирікалася єдности з придніпрянськими українцями. У своїй першій відозві „до руського народу" з 10. травня 1848 р. зазначила вона виразно, що галицькі українці належать до великого українського народу що говорить одною мовою і числить 1 міліонів, з чого півтретя міліона замешкує галицьку землю. А з сучасної сконфіскованої брошури свящ. Василя Подолинського п. з. „Słowo przestrogi" довідуємося про існування серед галицьких українців „чисто української партії", що хотіла „України вільної, незалежної". Хочаб і не багато було прихильників цієї партії в тому часі, проте вже сам факт її існування на весні політичних змагань галицьких українців давав полякам пізнати, що їм не вдасться засимілювати їх ні національно, ні політично. І дійсно, польонофільський „Руський Собор", зорганізований східно-галицькими дідичами, колишніх українських родів, що опісля спольщилися, — не притягнув до себе галицько-українського загалу.

В 1848 р. появилася вперше й галицько-українська преса („Зоря Галицька"). Делеґати галицьких українців брали участь у всеславянському зїзді, що відбувся в Празі від 2. до 12. червня 1848 р. Також вибрали галицькі українці 32 своїх послів до австрійської конституанти в 1848—49 рр., число, якого опісля ніколи вже не осягнули в пізніших парляментах

Не занедбувала „Гол. Руська Рада" й культурно-освітньої роботи серед українського громадянства. Для начеркнення пляну цієї роботи скликано за почином поета Миколи Устіяновича „Зїзд письменників і прихильників народньої просвіти". Цей т. зв. „Зїзд руських учених", що відбувся у Львові в днях 19—26. жовтня 1848 р., занявся тодішніми нашими пекучими справами. Виринула там між іншим думка заснувати господарське товариство, завести окружні читальні, зорганізувати рідне шкільництво, вирішити справу українського правопису, заснувати історичне товариство, то-що. Тодішній наш учений Яків Головацький виступив на зїзді з науковою розвідкою про окремішність української мови, виказуючи хибність поглядів, начебто українська мова була говором польської або російської.

Сповнюючи почасти рішення цього Зїзду, вирішила „Гол. Р. Рада" на внесення свящ. Льва Трещаківського (15. VII. 1849) збудувати „Народній Дім" у Львові, що мав бути захистом і огнищем для національно-культурного життя галицьких українців. Культурно-просвітною роботою серед народу мало занятися окреме товариство „Галицько-руська Матиця", основане у Львові 13. березня 1850 р.

Цей природний розмах українського національного життя в Галичині в 1848 і слідуючих роках свідчить, що й наш нарід за „весни народів" змагав до самостійного національного розвитку. Та його, на жаль, спинила незабаром ворожнеча між народовецьким і москвофільським табором, яка обезсилила галицько-українське громадянство також назовні. Розбиті на два ворожі табори, галицькі українці не могли вибрати пізніше свого чисельного представництва ні до австрійського парляменту, ні до галицького сойму; тому й наші політичні успіхи на парляментарній арені були невеличкі в порівнянні з успіхами інших австрійських народів. Зновуж здвигнені, завдяки масовій жертвенности народу, під подувом „весни народів" наші національні установи — „Народній Дім" та „Галицько-руська Матиця" опинилися в руках москвофілів і досі є огнищами й захистом для ворогів культурно-національного розвитку українського народу. Жертвенність і працю галицько-українського громадянства в 1848—51 рр. споживають тепер наймити тих, проти яких боролися завзято основники „Народного Дому" й „Галицько-руської Матиці".

Голос німецьких націоналів.

БЕРЛІН, 11. V. ПАТ. В середу вечором відбулися збори німецько-національного фронту, на яких предсідник партії виступив проти твердження, що німецькі націоналі ставляться ворожо до теперішнього уряду. Німеччина загрожена зі всіх боків, говорив Вінтерфельд, і не може собі позволити на внутрішній роздор. В часі тієї промови прийшло до інциденту, бо коло 40 штурмовиків обсадило всі входи. На салі повстало сильне занепокоєння і щойно заява предсідника, що сторожу на салі робитимуть німецькі націоналі, штурмовики залишили салю. Перед будинком прийшло до сутичок, які зліквідувала поліція.

—о—

Австрія припинила імпорт безрог.

ВІДЕНЬ, 11. V. ПАТ. Австрійське міністерство рільництва наказало припинити довіз безрог з Польщі, Югославії й Румунії, пояснюючи надміром імпорту. Припинення буде обовязувати 4 тижні.

Японсько-китайська війна.

ЛЬОНДОН, 11. V. ПАТ. Японські війська, посуваються швидким маршом на південь від великого китайського муру, перейшли ріку Люан під Люан-Чао і заняли кілька міст, які були вже півчас попереднього наступу в японських руках. Японська ескадра збомбардувала Біжун у віддалі 15 миль на північний схід від Пекіну. Китайці ставлять дуже сильний опір під Аншаном біля залізничої стациї.

По широкому світі.

— Кілька кораблів німецької воєнної фльоти має відвідати шведські порти.

— В північно-американських стейтах Кентекі і Тенісі шалів страшний торнадо, що наробив великого знищення.

— Віденський суд засудив на 15 місяців тяжкої вязниці гр. Юрія Берзевіча за фальшиву гру в карти.

Чума в Азії.

Льондонська преса довідується з голяндської Індії, що там шириться чума, особливо в околиці Тегалю і Гарету. Пошесть грозить дальшим поширенням ще й тому, що туземці ховають небіщиків потайки, не придержуючись розпорядків голяндської санітарної влади.

У звязку з тим в кількох місцевостях вибухли заворушення з приводу релігійних звичаїв при гребанні мерців.

Японсько-радянське напруження.

З Харбіна повідомляють про дальше загострення відносин у звязку з новою нотою манджурського уряду, в якій жадають негайного звороту рухомого матеріялу Східно-китайської залізниці затриманого радянським урядом та заперечують, що умова з 1924 року дає московському урядові якісь права на цю залізницю. Цю ноту ставлять у звязку з пересуванням війська їх частин до радянського кордону біля Хайлару, де японці зібрали 5.000 кінноти. Це вважають підготуванням до збройної акції.

(УКБЮРО ЖЕНЕВА.)

Після свята У. М. Х.

„Новий Час" з 12. ц. м. пише м. ін. про те, хто поклав заслуги для такого вдатного переведення Свята:

„В першій мірі є це заслугою Митрополита Андрея і львівського єпископа-помічника Кир Івана. Ці князі нашої Церкви, нероздільно звязані з нашим народом, дали черговий доказ свого безмірного привязання до свого народу, вписали нову світлу сторінку в історію Церкви й народу.

„І треба було справді величезного, просто неймовірного вкладу праці, напруження всіх сил і самопосвяти Ділового Комітету, щоби це величне свято оправити в цю форму, в якій ми ним захоплювалися. Ці непроспані ночі комітетових, невсипуща праця о. М. Блозовського, о. ректора Я. Перрідона, секретаря Комітету п. Ю. Алиськевича та нач. лікарки д-ра Яновичівної, ця неймовірна праця горстки наших студентів і студенток, які кілька ночей і днів ждали на учасників свята по підльвівських і львівських залізничих двірцях, а потім провадили їх нічю на нічліги — все те зложилося на те могутнє, величне, незабутнє враження. Всі вони можуть бути горді зі своєї праці, успіх її є вповні заслужений".

Все те свята правда і реєстр осіб, що заслужилися для зразкового переведення свята, можна би продовжувати в нескінченість. Але коли „Н. Час" не забув вичислити деяких членів Ділового Комітету чи людей, що відповідали за один відтинок праці, то чому не назвав *голови* того Комітету інсп. Вол. Кузьмовича, що кермував усією акцією і ніс на собі всю відповідальність? Якщо співробітник „Н. Ч." особисто не симпатизує з кимось, то це ще не причина, щоби таким дітвацтвом наражувати на смішність — себе і свій часопис.

ВІДГУК У КРАКІВСЬКІЙ ПРЕСІ.

У краківському „Часі" з 11. ц. м. помістив д-р А. Л. довший, доволі цікавий опис Свята У. М. Х. і кілька думок з приводу цього свята в „Лістах львовскіх". Автор старався бути ніби обєктивним, але все таки зазначує, що „в місті повстало загальне враження, що метою обходу не було тільки віддати хвалу Пану Богу", але також, щоби „саме на вулицях львівської метрополії задокументувати наочно силу зорганізованої збірности, ефект кермування масами простого народу, унятого в карну дисципліну послуху своїм духовним провідникам". Ефект той — ствержує далі автор — „осягнено вповні, бо і число того народу і його видисциплінування випали імпонуючо".

В дальшому автор описує безпристрасно барвний похід, що робив на нього враження „екзотичного показу", а про особу митрополита, який відбирав дефіляду, каже, що він робив враження „якогось візантійського володаря". Цілість того обряду — каже автор гідна була мистецького пензля.

На самому вступі автор тої кореспонденції підкреслив, що в днях Свята У. М. Х. Львів прибрав нараз „несамовиті кольори і такий самий вигляд". А ті „несамовиті кольори" — це жовто-блакитні барви, які є, мовляв, особливо до себе недібрані. Чому вони не дібрані, автор не каже. Чи може тому, що вони є тими барвами (з незначними відмінами або додатками) цілої низки держав, країв і міст, м. ін. Швеції, Бранденбургії і міста Відня?!

„НАША ПІДПРИЄМЧИВІСТЬ".

До замітки під цим наголовком („Діло", ч. 118) повідомляє нас п. Олекса Кармазин, буфетовець на площі Сокола-Батька, що він винаняв там буфет на цілий рік, а в день свята взяв собі до помочі ще 10 інших буфетчиків, які продавали охолоджуючі напої в ріжних місцях великої площі при окремих столах. За інших продавців, що втискалися між людей з усіх сторін, він не може брати на себе ніякої відповідальности.

До цієї замітки зауважимо, що наші уваги звертались саме до тих соток продавців мороженого, содової води, цукорків, преціль і т. д., які зверталися до наших людей у польській мові, а яких дивним дивом не було кому з українців заступити...

Цьогорічні міжнародні студентські зїзди.

Українське громадянство повинно забезпечити ЦЕСУС-ові змогу участи у студентських конгресах.

Цього літа, як звичайно кожного літа, має відбутися низка всесвітніх студентських зїздів: XV. Конгрес Всесвітньої Студентської Конфедерації від 26. серпня по 2. вересня, XII-та річна Конференція Всесвітньої Студентської Помочі в монастирі Етталь у Баварії від 27. липня по 3. серпня і кілька менше важних.

Найбільше значіння має безперечно Конгрес Конфедерації, хоч вона і перебуває нині тяжку кризу у звязку з виступленням з її складу студентства кількох країн (Зл. Держави, Швеція, Данія і ін.). Одначе не виключене, що країни-сецесіоністи повернуться ще до її складу.

Дуже бажано, аби Центральний Союз Українського Студентства і цього року (за ним є вже 12-річна традиція, від 1921) взяв участь у зїзді як Конфедерації, так і Помочі. І то участь чисельнішу, ніж то з причин матеріяльних було на Конгресах 1931—32 рр. у Букрешті та в Ризі, коли цілу широку Україну заступав лише один делегат, якому не вгнатися було на засідання пленуму й одночасно шістьох комісій (організаційної співпраці, подорожей і міжнар. звязків, спортової та ін.).

Студентська Конфедерація основана в листопаді 1919 р. у Страсбурзі, коли то до її складу прилучилося студентство лише 7 країн. Українське студентство було приняте до складу Конфедерації у квітні 1921 р. на Конгресі у Празі і з того часу, не зважаючи на численні спроби деяких „приятелів" усунути заступництво України, бере діяльну участь у житті Конфедерації. Студентська Конфедерація і досі ще не стала всесвітньою у повнім розумінні цього слова, бо німецьке студентство й донині до неї не належить. Та проте вона з року на рік поширює й поглиблює круг та обсяг своєї діяльности.

Ті вперті й галасливі, хоч і незмінно невдалі зусилля, які нераз робили деякі словянські сусіди України з метою усунути заступництво українського студентства із складу Конфедерації, лише компромітували в очах загалу учасників Конгресу Конфедерації політичні методи ворогів України і тимсамим ішли на рахунок чистого зиску та придбань пропаганди української справи на міжнародній арені. Треба віддати належне керманичам українського студентського руху повоєнних років, які цілком своєчасно звернули увагу українського студентства на важливість його безпосередньої участи увсесвітнім студентськім житті.

Одночасно з цьогорічним Конгресом Всесвітньої Студентської Конфедерації відбудеться там-же, у Венеції, зїзд заступників студентської преси і всесвітній зїзд студентів-правників.

Від 1. по 10. вересня ц. р. відбудуться в Турині, під протекторатом Всесвітньої Конфедерації, пяті студентські міжнародні змагання. Але, на жаль, в сучасних умовинах українські студенти ледви чи зможуть взяти участь у цих змаганнях.

Цими днями відбувся в Білгороді (Сербія) студентський зїзд країн Малої Антанти, який треба вважати за деякий перегляд сил, хоч і в доволі скромних рямцях, перед Конгресом Конфедерації. Цьогорічний Конгрес, з огляду на досить рішучі зміни в політичнім житті деяких країн Европи, може бути цікавіший і бурхливіший, ніж низка попередніх Конгресів.

В Софії наприкінці червня має відбутися зїзд студентства т. зв. „ревізіоністичних країн" — Німеччини, Італії, Мадярщини, Болгарії, Хорватії, Македонії й інших. Цей зїзд, таксамо, як і недавній білгородський, можна вважати за свого роду „вступ" чи „передумову" до венеційського Конгресу, хоч підготовчий комітет ревізіоністичного зїзду ставить перед собою трівкіші завдання — причинитися до загальної переміни політичного статуту середньої та південно-східної Европи.

Отже, як бачимо, ріжноманітність (під якими хочете оглядами!) цьогорічних студентських міжнародніх зїздів просто небувала.

Українське студентство, а з ним разом і ціле українське громадянство як у краю, так і на еміграції в Европі та в Америці, мусить конче забезпечити репрезентаційному органові українського студентства — ЦЕСУС-ові — можливість участи на Конгресі Конфедерації у Венеції.

М. Пололянин.

—о—

За друк летючок О. У. Н.

6 обвинувачених перед судом присяглих у Львові.

Перед львівським судом присяглих почався черговий великий політичний процес, в якому за лаві обвинувачених засіло 6 молодих людей, обвинувачених за злочин з 97 § к. з.

Обвинувачені: 1) *Ірена Потерейко*, літ 23, студ. універ., 2) *Іван Вітушинський*, літ 23, студ. університету, 3) *Теодор Еліяшевський*, літ 34, співвласник друкарні „Час" при вул. Вірменській, 4) *Іван Глуховецький*, літ 20, друк. складач, 5) *Іван Юзич*, літ 18, друк. складач, 6) *Михайло Лалак*, літ 18, друк. складач мали допуститися згаданого злочину в той спосіб, що у березні 1932 р. і в чергових місяцях випустили та поширювали відомі вже з давніших процесів летючки ОУН „Український Народе", якими на Великдень мин. року закинено багато сіл у Галичині. Летючки мали повстати в той спосіб, що Вітушинський мав зготовити і принести рукопис до них, умовитись зі співвласником друкарні „Час" Еліяшевським за їх друк, Еліяшевський доручив їх зложити Глуховецькому та Юзичеві, а Лалак мав відбити їх як ученик машиніста на машині. Все це мали вони виконати у великій тайні, а Потерейківна, що стояла в контакті з Еліяшевським, мала ці летючки поширити. На слід летючок упала поліція, прихопивши брата Теодора Еліяшевського, Миколу (присудженого вже за це на 2 і пів р. тюрми), на роздачі тих летючок під церквою в Гуменці б. Львова та прилапавши їх в перемиському повіті, куди мала їх завезти Потерейківна. Акт обвинувачення каже далі, що ревізія, яку зроблено в Потерейківної, викрила в неї цілу валізу тих летючок та ще інший обтяжуючий матеріял.

Поліція шукала за джерелом летючок і зразу думала, що вони походять зза кордону, згодом впала вона на те, що це черенки одної з львівських друкарень і отак, арештом Потерейківної і ревізіями в друкарні, дійшла до джерела летючок, яких, як Еліяшевський мав признатися за поліції, видруковано тоді-ж в ночі 40.000.

Всі обвинувачені, за винятком Юзича й Лалака, відповідають як арештовані, маючи за собою по кілька місяців тюрми.

На розправі, що почалася 11. ц. м., проводить суддя *Дворжак*, обвинувачує прокуратор *Мостовський*, боронять д-р *Шухевич* і д-р *Старосольський*.

Потерейківна і *Вітушинський*, як і у слідстві, не признались до нічого і заперечили, будьтоби мали якийсь звязок з друком та поширюванням летючок, про які мова у процесі. Потерейківна заявила крім цього, що валізка у неї валіза з летючками не її, а якась товаришка просила її переховати цю валізу і вона не знала її змісту. *Еліяшевський* зізнав, що дістав від Вітушинського скрипт летючки, що доручив її зложити і видрукувати і що пересилав їх під адресою мешкання бл. п. сен. Галущинського. Інші обвинувачені, *Глуховецький і Юзич*, яким закинено, що складали летючку, зізнали, що як початкуючі складачі не звертали уваги на зміст складаного і не знали, що це таке і чия робота. Обв. *Лалак* зізнав врешті, що теж не знав, що друкує, а пакунки, з якими вислав його Еліяшевський, віддав якійсь пані, на кожний випадок не Потерейківній, хоч на поліції зізнав, що віддав їй. Усі обвинувачені, крім Еліяшевського, не бачили зокрема ні Вітушинського ні Потерейківної в друкарні: Вітошинського знають тільки, як б. коректора щоденника „Час", що друкувався в цій друкарні.

В год. 1-ій впол. почав суд переслухувати свідків.

Перший з них, *конфідент Бабяж*, описував, як устійнено, порівнуючи черенки та переслухуючи накладачку „Часу", що в цій друкарні друкувалися й ці летючки. Звідти вийшло переслухання Лалака й Еліяшевського, що зразу не признався до нічого. Від Лалака мав Бабяж почути вперше, що він носив пакунки до Потерейківної, хоч Лалак цього тепер не памятає.

З черги почали переслухувати ком. *Цесельчука*.

✝

ФІЛЯРЕТ ГЛАДИЛОВИЧ

Емерит. скарбовий інспектор,

по важкій недузі, заосмотрений Найсв. Тайнами, упокоївся в Бозі дня 10. травня 1933 р. проживши 75 літ.

Похорони відбудуться в суботу дня 13. травня ц. р. в год. 4.30 пополудні з дому жалоби при вул. св. Тереси ч. 2 ц. на Янівський цвинтар, про що повідомляють

Жінка, діти і внуки.

год. 8. рано та год. 6. веч. аж до відклику відбувається випродажа картин Івана Труша, веденя самим артистом у власній віллі при вул. Обводовій ч. 12. Посередників, передовсім власників крамниць, що занимаються перепродажею картин, артист не приймає. Зате бажані заінтересовані любителі мистецтва як гості і як покупці. Закуп при відвідинах робітні не обовязковий. Ціни звичайні, робітняні.

— **Вистава париських мистців** у Національному Музею закінчена. Її зачинили 7. травня вечором за таким успіхом: усіх гостей було 850 осіб, в тому 46 безплатно, а неукраїнців 110 осіб. — За вступи й катальоги вплинуло до каси 741.55 зол. Дуже милою появою були масові відвідини вистави під проводом студентства 143 осіб, учасників свята молоді 6. і 7. травня. Слід звернути увагу на оцінку вистави селянами. Про малюнки Глущенка говорили вони: „радісним теплом несе від його образів", „легку руку має до рисунку". Левицька подобалася „плавністю у танці", а Грищенка море „радує душу". Цікаво, що юнак-селянин просто не міг відірватися від Тоцці, Северіні і Ван Донгена. Міщанка із Збоїова звернула увагу на портрети Хмелюка, бо й вона „іноді таке видить". На свято Франка буде окрема вистава париської групи українських мистців, на яку Управа музею заздалегідь звертає увагу провідників делегацій і прогульок з краю. Про вислід збірок Студенток Кружка ім. Лесі Українки на закупно деяких образів з вистави буде у свій час окрема замітка.

— **Будова „Дому Людового" у Ворохті.** Гуцульське село Ворохта, що спромоглося по довших зусиллях збудувати власними силами Український Народній Дім (у найближчому сусідстві нової церкви), в якому є й велика саля на вистави й концерти, дістає цього року також „Дом Людови Т. Ш. Л.", в якому буде теж велика саля на вистави, а крім того бібліотека, читальня і товариський клюб. До будови польського „Дому Людового" причинилася головно місцева „кліматична комісія", що асигнувала на ту ціль понад 15.000 золотих.

— **Порозуміння у львівській міській раді.** Як ми вже повідомляли през. м. Львова Дрояновський подався до димісії, тому що Госп. Клюб спротивився був іменуванню інж. Ольшевського керманичем технічного відділу. Господарський Клюб відбув в середу нараду, після якої видав комунікат, у якім заявляє, що годиться на іменування інж. Ольшевського керманичем згаданого відділу. У звязку з тим комунікатом през. Дрояновський відкликав свою димісію.

— **Грошеві взаємини з Палестиною.** Дня 14. ц. м буде відкритий відділ банку Польська Каса Ощадности в Тель-Авіві в Палестині. Обсяг діляння відділу обійматиме першусього щадничий і переказовий рух. Завдяки орухомленню відділу ПКО в Палестині можна буде швидко і дешево переказувати гроші з Польщі до Палестини і навідворот.

— **За переховування комуністичних друків.** Перед судом присяжних у Львові станула каварняна танцюристка Ельза Адамус, родом німка, за те, що в її мешканні поліція найшла склад комуністичних друків. Обвинувачена в комуністичній пропаганді вона відповідала вже раз перед судом і була виправдана. Однак трибунал уневажнив тоді вердикт присяглих суддів і справу розглядано 10. ц. м. вдруге. Цим разом засудили її на 10 місяців вязниці.

— **Не вискакувати з трамваю.** 76-літній о. Евген Ляхович, парох Лютовиск пов. Броди, вискочив на вул. Личаківській біля церкви св. Петра й Павла з трамваю підчас руху. При цьому зломив собі ногу, тому його мусіли забрати до шпиталю.

НОЙРАТ ПРО РОЗБРОЙНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Німеччина мусить мати військове та морське летунство й артилерію.

ЖЕНЕВА, 11. V. ПАТ. Міжнародній пресі подали статтю барона фон Нойрата, що завтра появиться в пропагандовім тижневику, який видають німецькі Т-ва Приятелів Ліги Націй в Женеві. Стаття викликала велику сензацію в колах розбройної конференції з приводу такого уступу:

Коли бажаємо зясувати з німецької точки погляду висліди дискусії на розбройній конференції, що тревають від 15 місяців, треба ствердити, що наше домагання практично здійснити принципи рівности прав при помочі розброєння інших, розбилося наслідком відмови розброєння інших держав без огляду на це, чи наступить якінебудь загальні обмеження та редукції зброєнь у рямцях британського пляну. — Далі мін. Нойрат заповідає, що Німеччина мусить створити військове й морське летунство та тяжку артилерію, бо інші держави не хочуть виректися тих родів зброї.

Офіціяльна заява німецького міністра закордонних справ, що Німеччина незалежно від вислідів розбройної конференції доповнить своє зброєння, зробила величезне враження на всі делегації.

КИТАЄЦЬ ГОЛОДУЄ.

НАНКІН, 11. V. ПАТ. Славний китайський будівець Танюшанв задля симпатії до Ганді почав голодівку. Він каже, що Ганді постить, щоби спасти людство.

ТОЙ, ЩО УШКОДИВ ВІНЕЦЬ.

ЛЬОНДОН, 11. V. ПАТ. Виявилося, що вінець, який Роземберг зложив під памятником Невідомого Вояка в Льондоні, забрав був капітан Сірс, кандидат Лейбур Парті в виборах, які мають відбутися в одному з англійських міст. Сірс хотів так запротестувати проти дозволу дати на зложення вінця гітлеровим представником.

НОВИНКИ

— **„Учительська Громада"** в Перемишлі влаштовує підготовний курс до вступного іспиту до І. кляси нової гімназії (давнішої третьої кляси). Зголошуватись як найскорше у проф. М. Яцкова в „Гімназ. Інституті" в Перемишлі, вул. Баштова 34. — Виділ. 1911

— **До співаків-хористів у Львові.** Всі співаки-хористи, що хотіли би причинитись своєю участю до збільшення хорів, які мають співати при відкритті нагробника І. Франка на цвинтарі 28. ц. м., зволять явитись на пробу дня 16-го ц. м. в 7-ій год. Ринок 10. II. п. саля читальні „Просвіти" середмістя.

— **Україніка.** У літературнім додатку до канадійського часопису „Вінніпеґ Трібюн Меґезін" з дня 15-го квітня находимо більшу статтю нашого відомого журналіста Л. Біберовича п. з. „Українці — вроджені драматичні артисти". Стаття інформує американців про успіхи нашого народнього театру; до статті додана фотографія артистки Марії Вергун у ролі Одарки зі „Запорожця за Дунаєм", виставленого недавно у Вінніпегу.

— **До тих, що зголошуються до фільмового підприємства Террафільм у Брні.** Директор згаданого підприємства д-р Р. Мишкевич прохає нас подати до відома всіх, що звертаються до нього з ріжними листами ось що: згадана фірма може ангажувати до фільми як технічних робітників лише фахівців, а в мистецькій ділянці лиш ці відомих артистів і виїмково талановиті одиниці як адептів. Тому всі ті, що не мають цих даних, нехай даремне не витрачують коштів на заходи.

— **Хуліганські методи.** Щонедавно відкрите українське похоронне заведення „Харіс", Львів, Корняктів 3, є декому з конкурентів кістю в горлі, про це свідчить таке: Мин. ночі якісь невідомі два хулігани прийшли під це заведення, здерли великий український шильд (польського не рушили) та рекламовий вінок, поломили їх і зарушили) та рекламовий вінок, поломили їх і занесли аж в город скарбової палати при вул. Вірменській. На цій „роботі" приловив їх приклименський. На цій „роботі" приловив їх приклименський поліціянт і завів на комісаріят, де вони мусіли признатися, що їх вислало на ту „роботу" одно конкуренційне похоронне заведення польське.

— **Випродажа картин арт. Івана Труша.** Кождої суботи між год. 3. а 6. і кождої неділі між

— **Стріляв до людей на полі.** Ян Доманський, „стшелец“ із Винничок під Львовом стріляв двічі з кріса до селян, що працювали на полі в Давидові. Раненого тяжко Антона Дуду мусіли відставити до львівського шпиталю. Доманським занялася поліція.

— **Вбив дівчину.** 23-літній абсольвент матуральних курсів Володимир Шевчук застрілив при вул. Б. Гловацького 22. у Львові 19-літню Марію Шимонківну, а сам поранився тяжко, вистріливши собі в голову та в уста. Причина: нещасне кохання.

— **Тайну горальню** викрили функціонарі прикордонної сторожі в Дм. Кондрачука в Городенці. Горальня мала найкраще технічне уладження. Все уладження, готову горівку та 300 літрів мелясової розчини сконфіскували. Спільник Кондрачука Іван Величко хотів утекти, та під загрозою постріленя віддався в руки сторожі.

— **Повісився.** У Завадові біля Львова найшов Шрамик найшов повішеного в стодолі свого господаря Петра Лущинського. Відрятувати його вже не міг. Причина: подружі непорозуміння.

— **Засуджений на смерть не просив помилування.** Наглий суд у Лодзі розглядав 10. ц. м. справу Стан. Дзеверського, який при участи жінки в ночі на 23. березня ц. р. убив задля грабунку візника Францішка Завадзкого. Дзеверського засудили на кару смерти і засуджений на диво не просив помилування. Всеж таки оборонець відкликався до ласки президента.

— **Пачкарі.** На польсько-чехословацькім кордоні митна сторожа придержала вісім пачкарів. Сконфіскували дві скрині тютюну, дамських черевиків, полотно і т. і. Пачкарів арештували, товар передали митному урядові. — В Полянці біля Коросна арештували різницького помічника з Катовиць Як. Райтовича, в якого найшли 2.6 кг. камінців до запальничок і 24 тузини ножиків до машинок до голення, перепачкованих із Німеччини. Товар сконфіскували.

— **Заходом Ради Суспільної Опіки і Українського Гігієнічного Товариства у Львові** відбудеться в неділю дня 14. травня 1933 р. в салі „Української Бесіди“ вул. Рутовського 22. І. пов. (Народ. Дім) в годині 12. вполудне виклад п. Ольги Терпилякової „Про оселі і півоселі у чужих і у нас“. Вступ вільний. Добровільні датки на вакаційні оселі і півоселі приймають при вході на салю.

— **З Українського Лікарського Т-ва.** В суботу 13. ц. м. в год. 19. відбудуться в домівці Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26. сходини членів, з відчитом д-ра Т. Е. Бурачинського: „Дещо з архіву бл. п. д-ра Івана Курівця“.

— **До елєгантної жіночої обуви** не вживали дотепер майже ніколи гумових обцасів. Гумова шкіра **Берсон-Окма** дала змогу забезпечити навіть жіночий обцас таким ідеальним верхним „флеком“. Обцаси з гумової шкіри **Берсон-Окма** дозволяють на приємний і легкий хід, надзвичайно тревалі й дешеві.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Нестор Величковський, парох у Базарі, помер 23. квітня 1933 р. в 64. р. життя. В. Й. П.

Дня 30. IV. ц. р. помер в Кракові **Василь Левочко,** емерит. начальник залізничої стації в Леньчах коло Кракова. Покійний був людиною великих прикмет духа і характеру. Ціле своє життя, хоч 30 літ провів між чужими, палав великою любовю до свого народу, свого обряду і церкви. В часі визвольної війни, коли табори були повні наших полонених і інтернованих, він ніс поміч полоненим у таборах на Домбю коло Кракова, де під той час повнив службу. За це його не минули бараки, де просидів цілих 9 місяців. Покійний був довголітнім членом наших істнуючих в Кракові товариства як „Просвіти“, „Рідної Школи“ та ін. Визначався великою жертвенністю на народні і церковні цілі. Своєю спокійною вдачею зєднав собі за життя загальну симпатію і поважання, а по своїй смерти жаль не лише серед своїх, але й чужих. Вічна Йому Память! 1913

—o—

СПОРТ.

СТЕП — РУХ.

Змагання цих дружин за мистецтво Ц-кляси відбудуться в неділю 14. травня в годині 10-ій передпол. на грищі „Світезі“.

СТЕП II. — ЛЬОТ II.

Товариські змагання резерв обох цих дружин відбудуться в неділю 14. травня в год. 4-ій попол. на грищі „Льоту“ на Баторівці.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВЦЯ НА ПРОВИНЦІЇ.

Спортова Рада У. С. С. рішила, щоби всі клюби У. С. С. на провінції відсвяткували 21. травня ц. р. „День Українського Спортовця“. Програма свята повинна бути якнайбогатша і складатися по змозі з таких точок: перегляд всіх чинних спортовців (дефіляда), вступне слово, змагання в легко-атлетиці, спортових грах, копаного мячі. В тій місцевості де є більше клюбів мають уладити свято спільно. Весь чистий дохід з „Дня Українського Спортовця“ слід переслати до У. С. С.

ДУЖАННЯ.

Хід дужань у середу в спортовому цирку при вул. Пелчинській у Львові був такий: Чая в 3 хв. поборов Міяцу; Келер у 4 хв. Кротона; Кравзер Пошофа. Грузин Кваріяні поборов шлеського поляка Грабовського, Білевич до 9 хв. поборов сибіряка Громова.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 12. травня, год. 7.30 веч. „Викрадена наречена“.

Субота, 13. травня год. 7.30 веч. „Викрадена наречена“.

Неділя, 14. травня год. 3.30 попол. „Викрадена наречена“.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 12. травня год. 7.30 веч. „Фройдяйн Доктор“.

Субота, 13. травня год. 7.30 веч. „Фройдяйн Доктор“.

Неділя, 14. травня год. 3.30 попол. „Шукаємо талановитого вломника“.

Спортовий Цирк, вул. Пелчинська (біля Тенісового Т-ва) виступи міжнародніх змагунів-атлетів. Початок год. 8.15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Романс із поручником“ (Льоренс Тибет).

АПОЛЬО: „Дівчина з країни бурі“ (Дж. Ґейнор).

АТЛЯНТИК: „Під Твою оборону“.

КАСІНО: „Нічні суди“ (Ван Дайк).

КОЛІСЕЙ: „Серце на роздоріжжі“ та ревія: „Прощаємо не весело“.

КОПЕРНИК: „Син джунглів“.

МАРУСЕНЬКА: „Син джунглів“.

МІРАЖ: „Людина сміху“ (Конрад Файдт).

ПАЛЯС: „Бейбі“ (Анні Ондра).

ПАН: „Студент-прошак“ з ревія.

ПАСАЖ: „Жовта маска“ (на осн. Волєса).

ОАЗА: Нечинне.

СТИЛЕВЕ: „Люди за кратами“ та ревія: „Кожному вільно кохати“.

ХИМЕРА: „Распутін“ (Конр. Файдт).

УТІХА: „Москва без маски“, ревія „З квітки на квітку“.

Закордонне радіо.

Пятниця, 12. травня 1933.

Братислава (279,3) 18.05 Концерт. **Міляно** (331,4) 17.00 Муз. всячина. 21.00 Концерт, **Брно** (341,7) 16.10 Концерт творів Сметани; **Штутгарт** (360,6) 20.00 Травневі пісні трубадурів; **Білгород** (429.7) 15.30 Пісні, **Рим** (441,2) 13.00, 20.45 Концерт; **Лянгенберг** (472,4) 16.30 Солісти; **Прага** (488,6) 17.05 Твори Сметани; 20.00 „Дві вдови“ оп. Сметани; **Відень** (518,1) 11.30 Капеля, 17.00 Фортепян, 21.00 Концерт Павла Гіндеміта; **Будапешт** (550,5) 18.00 Циг. музика; **Харків** (937,5) 9,00 Військова музика та пісні, 10.00 Звуковики, 13.50 Концерт, 15.10 Муз. літ. вид., 18.00 Українська музика, 19.00 Симф. концерт з Української Фільгармонії.

Субота, 13. травня 1933.

Братислава (279,3) 16.00, 22.15 Концерт, 17.20 Спів, **Міляно** (331,4) 11.15 Музика, 20.45 „Фіор ді Неве“ оп. Блянка, **Брно** (341,7) 12.30 Концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.25 Спів, **Сотенс** (403,8) 20.00 „Аїда“ оп. Верді, **Білгород** (429,7) 16.00 19.30 Пісні, 16.30 Циг. музика, **Рим** (441,2) 20.45 „Ґерманія“ оп. Франкетія, **Відень** (518,1) 11.30 Капеля, 15.15 Італ. пісні й арії (Баселі), 17.35 Вес. авдиція, **Мінхен** (532,9) 20.00 „Во ді Лерхе зінгт“ оп. Легара, **Будапешт** (550,5) 12.05 Циг. музика, **Харків** (937,5) 10.30 Радіокомпозиція, 15.10 Російська кам. музика. 20.00 Військ. оркестра, **Москва** (1000) 17.25 „Евген Онєгін“ оп. Чайковського (Досв. 720 м.)

Львівське радіо.

Пятниця, 12. травня 1933.

12.10, 15.50, 18.55 Грамофон; 15.15 Господарський комунікат; 16.40 Справи гігієни, 17.00 Музика, спів; 18.00 Міжнародній день шпитальництва 12. травня; 18.10 Легка й танк. музика; 18.35 Спів (Марія Блажинська, сопран), фортепян; 19.00 Літер. фейлетон; 19.15 Всячина; 19.30 Фейлетон; 20.00 Муз. балачка; 20.15 Симф. концерт, Виленський літер. рух; 22.40 Спортові вісти; 23.00 Танк. музика.

Субота, 13. травня 1933.

12.10, 16.00 Грамофон, 16.20 Робітн. хор (Копачинська, сопран), 16.40 По дорозі до Лісабону, 17.00 Авд. для хорих, 17.20 Сальонова оркестра, 17.40 Відчит, 19.00 У сумних палатах і осміхнених огородах каліфів, 20.00 Легка музика, Спортові вістки, 22.05 Шопенівський концерт, 22.40 Фейлетон, 23.00 Танкова музика.

Ширіть наш часопис!

БІРЖА.

ДОЛЯР.

У четвер рано долярова ситуація на **львівській** біржі не змінилася. Банк Польський платив за доляра 7.45, за англійський фунт 30. На неофіціяльній біржі платили за доляра 7.50, за англійський фунт 30.15, 30.20.

На **варшавській** біржі в четвер доляр упав незначно. Банк Польський платив за доляра 7.45, у приватних оборотах нотували 7.50 зол. На міжнародньому ринку курс доляра 7.60. Золотий доляр 9.34. Девізи на Берлін трохи знижкові 209 і пів.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“:

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 11. V.: масло 2.60, молоко 0,21, сметана 0.90, яйця 2.80. Тенденція на молоко зниżкова, на решту удержана.

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. льоко ст. над. парітас 200 км. Ціни ринк.	золотих від	до
Пшениця двірська	32·—	33·50
Пшениця збірна	29·—	29·50
Жито одноціле	15·—	15·25
Жито збірне	14·—	14·50
Ячмінь двір. одноцілий	13·25	13·75
Ячмінь на мливо	11·—	11·25
Овес галицький	13·75	14·25
Овес замоклий	9·—	9·50
Кукурудза краєва	14·25	14·75
Бараболя промисл.	2·50	3·—
Фасоля біла	17·—	20·—
Фасоля колірова	14·—	15·—
Фасоля краса (в мішк.)	16·—	17·—
Горох пів-Вікторія	18,—	20·—
Горох полевий	14·—	16·—
Бобик	9·50	10·—
Вика чорна	7·50	8· -
Вика сіра	6·50	7·—
Сіно солодке прасов.	6·50	7·50
Солома прасована	4·50	5·—
Гречка	13·50	14·—
Льон	38·—	40·—
Лубін синій	8·00	8·25
Ріпак озимий	40·—	42·—
Висівки житні	6·25	6·50
Висівки пшеничні	6·50	6·75
Пшоно	27·—	29·—
Просо краєве	17·—	18·—
Макухи льняні	17·—	18·—
Конюшина черв. за.	70·—	72·—
Мак синій	180·—	190·—
Мак сивий	160·—	170·—

100 кг. льоко Львів	від	до
Пшениця двірська	33·50	34·—
Пшениця збірна	30·50	31·—
Жито одноціле	16·50	16·75
Жито збірне	15·50	16·—
Ячмінь на мливо	12·50	12·75
Овес збірний	10·25	10·75
Мука пшен. люксусова	61·00	61·50
Мука пшен. 65 проц.	46·—	47·—
Мука житня тип урял.	31·—	31·50
Висівки житні	6·50	6·75
Висівки пшеничні	7·75	8·—
Крупи ячмінні грубші	24·—	26·—
Пшоно ч. 1	37·—	39·—
Пенцак ч. 10	24·—	26·—
Сіно солодке кр. пр.	7·50	8·50

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Дирекція Луцької Української Гімназії доводить до відома, що вступні іспити до кляс II—VII. відбудуться в літньому речинці 12 і 13. червня, в осінньому 21., 22. і 23. серпня. До прохання додати: 1) метрику народження, 2) шкільне свідоцтво, 3) свідоцтво щіплення віспи і 4) 2 фото.— **Дирекція.** 1900

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.   Видає Видавнича Спілка „Діло“.   За редакцію відповідає Олександер Костик.